

دکتر علی اصغر سید یعقوبی*

طیف و طبیعت پایان نامه های دانشگاهی
در مقطع کارشناسی زبان و ادبیات فرانسه

هدف این مقاله برای کمک به توده عظیم دانشجویان بویژه برای کسانی است که به نحوی با ادبیات فرانسه سروکاردا رند. در این مقاله می‌توان پاسخهای لازم را درباره پرسشها و نیازهای مبرم و شدیدی که این نوع اشخاص در دوره حساست پایان نامه‌نویسی بپرای خودشان و دیگران مطرح موساً زنده‌پیدا کرد. در همینجا با یادگفت‌که در این مرحله مخصوصاً "در دوره کارشناسی، داشتن تبحر لازم برای بهتر نشاندن برنامه معینی مورد نظر نیست بلکه می‌خواهیم کوشش دانشجویان را در این استعداد ادبی و فرهنگی و درجه ذوق و بهکار بستن روش‌های مناسب بیازماییم.

بدیهی است که زمینه‌های تحقیقاتی و علمی اینان شامل موضوعات ادبی با یادباشود در اینگونه فعالیت‌ها ارائه نیام بیویستگان و مأخذ و سؤالاتی از این دست ضرورت ندارد زیرا طیف فعالیت‌های اینگونه دانشجویان عاً مولکی است و نیازی به تخصص ندارد؛ به عبارت دیگر وضع آنان به مثابه کسی است که از کوه نسبتاً بلندی با لارفته و از با لای آن تماشا گرکل صحته ممی‌باشد. مقاطع

*- عضو هیأت علمی گروه آموزشی زبان و ادبیات فرانسه دانشگاه تبریز.

اندیشه‌های آین دانشجویان شامل انواع، مکاتب، گرایشها و قوانین کلی آثار ادبی است و خود این امر، موضوع بفرنگ و فریبندی‌ای است که به طور و شکری‌سیاهی که در آن صورت می‌گیرد همیشه در حال تغییر و نوسان است. البته منظبورا پس نیست که نمی‌توان میدان عمل را محدود و بخوبی توصیف کرد.

به طور کلی، مقالات ادبی عمومی و غیر تخصصی را می‌توان هم به منزله‌دام و تله‌تصور کرده‌هم کاری آسان و شکل پذیر. آسان بسیار آن‌های دراین است که دراین نوع مقالات به کندوکا و هائی که در خور متخصصان هرفن است پرداخته نمی‌شود. هر کسی به میل خویش به هر نویسنده‌ای که بخواهد می‌تواند بپردازد، بنا براین ترسیمات و خط و نشان‌های اولیه میدان عمل درست خود را نشجواست و نیازی به داده‌پردازی‌های سهل و ممتنع نیست و اگراین نوع کوشش‌های را به منزله‌دام و تله‌فرض کردیم دلیلش اینست که دانشجو درحالی که چیز قابل توجهی در اختیار رش نیست می‌خواهد به کارش سروسا مان دهد. بدیهی است که با دست خالی و در خلاصه محض هم نمی‌توان یک مقاله ادبی را سروصورت داد و درست در همینجا است که هر دانشجوی متفکر و کارکشته می‌تواند با استخدا م آنچه که بخوبی یا دگرفته است کا خسی رفیع از آن‌ندیشه‌های خاص خود بسازد.

فایده‌این عمل درآنست که می‌توان عنان صرف‌قیر و کم‌ما یه وغیر مسلح و فاقد مهارت و ظاهر ساز را که باللغاطی و غلط به سرایی داد سخن می‌دهند و ندانسته‌های خودشان را به نمایش می‌گذارند، تشخیص داد و دانشجوی ناتوانی را که خود را مقاوله نمی‌داند و فیلسوف نمائی را که در ادبیات را هگم‌کرده باشد یا نویسنده‌ای را که جایگاه الفاظ و مناسبتها و مطابقتها را نهارا با معانی مورد نظر هنوز نمی‌داند باز شناخت و در مجموع به ویژگی‌های فکری هر دانشجویی برد و کاستیهای گوناگون اندیشه‌وارابه روشنی اندازه گرفت. خلاصه آنکه، اینگونه مقالات، شایستگی‌های ویژه هر دانشجور انشان می‌دهد و استادان

واقعی و مجب و علاقمند به پیشرفت علم نیز به کشف خطهای اصیل و فطری دانشجویان خودشان نائل می‌شوند.

وظیفهٔ عمدۀ هر استاد در کیفیت بهتر را هنماشی کردن دانشجو است و تحقق این امر، جزباً حمایت از او و کارآموزی منسجم نیست. استاد خوب کسی است که دانشجویان را در منزلت نوآموزان تصور کند، مشکلات را بسنجد، مساوی آنان را دنبال کند، علل ناکامیها را توضیح دهد، انتقادات شاگردانش را پذیراً باشد و نمونه‌کار موفق را به روشنی مقابله چشمان دانشجویان خویش بگذازد. درآموزش‌های ادبی غالباً اصالتها و ارزشها فدائی ظاهراً زیبای خودنمایی‌ها می‌شود و استاد خوب کسی است که جلوی بزکاریها را بگیرد و شرافت و درستی در کار را ضابطهٔ تحقیق و ابداع قرار دهد.

در این مقاله‌اندیزهای کلی دربارهٔ فن نویسندگی بوجه الزامات پایان نامه‌نویسی را مشخص خواهیم کرد و خطراتی را که در کمین مقاولات ادبی است گوشزد خواهیم تمودت امدادگی‌های لازم را در دانشجویان داده و فکرها را تشیدنماهیم و برتوان اندیشهٔ انتقادی او بیفزاییم. مسلمان "قصدماً ارائه، یک نظریهٔ علمی نیست بلکه می‌خواهیم روح تقلیداً زیوه‌هایی را که نشان خواهیم داد و همچنین میل به بحث را در دانشجویان تقویت نمائیم. نمونه‌های پیشنهادی، ناظربر رویداً دهای معاصر در ادبیات فرانسه خواهد بود و در این کار به هیچ‌وجه قصدی بی‌اعتبار کردن آثار گذشتگان را نداریم. این مقاله‌دانشجویانی را که مستقلانهٔ "رمی‌کنند و همین طور استادانی را که در این زمینه‌ها نظرات و انتقاداتی می‌توانند داشته باشندیا ری خواهند بود و بطور موثر در تکوین تحقیقات ادبی آنان مخصوصاً "دانشجویانی که در آخرین مرحله تحصیلات رسمی خود هستند دخالت خواهند بود و طبقهٔ جوان تحصیل کرده را که فقط به گرفتن نمره‌های خوب آنهم از راه مشابه سازی اهتمامی ورزند از این کار باز خواهد داشت، چرا که صرف تقلیداً زنمونه‌های هرچند

ارزشمندی منع حرکت منطقی و خلجان ذهن و شکوفائی است. هم‌داد دانشجویان که در تلازم پختگی مستمر فرهنگ ادبی است خواهد بود. باید به خاطرداشت که پایان نامه‌مانند هر نوع مقاله، ادبی و علمی دیگر مستلزم آنست که آن‌ها هیچ‌ای فنی را باید قبل از برداشت آوردو این امر جز به مددتنا و ب پذیری در تمرینات عملی و بررسی الگوهای نظری امکان تحصل پیدا نمی‌کند. و انگهی در تعلیم و تربیت معاصر، رشد و ذوقیات هر فرد بیش از اکتسابات ذهنی و رسمی امور دنباله است به‌گونه‌ای که نوشه‌یک فرد هرگز تک بعدی نیست بلکه آینه‌زای از فلسفه و ادبیات و هنر و فن نویسندگی و مکافات تاریخی و خلاصه‌آن چیزی است که عنوان مقاله‌نویسی ادبی کلی را برای خود می‌پذیرد. در این مقاله و در مقالات آینده به دانشجویان داده می‌شود که چگونه از منابع کتاب‌شناسی در تهیه مقاله مسود جوید و کدام کتاب‌ها را مطمح نظر و نقد خویش قرا رده‌دوسی از آنکه مطالبی را از درون کتاب‌ها پیدا کرده‌انها را ساده و کوتاه بنویسد. ناگفته‌پیدا است که غرض اصلی مانوشتن تاریخ ادبیات نیست بلکه انجام تمریناتی است که دانشجورا با فن تحقیق آشنا کند چرا که مقاله‌نویسی بیش از توجه به اصالتها، به تکنیک مطمئن تکیه دارد که مشوب و آلوده به اغراض شخصی نباشد. روشترا اگر بگوئیم، غرض ما در این است که به دانشجویان تفهیم نمائیم که پایان نامه‌نویسی همسوئی با مطالب گنج و دو پهلو نداشد و اگر پایان نامه‌ای بندان صول باشیم، می‌توانیم به تصریحاتی برسیم که ما را در ادامه نیات و مقاصدیا ری دهد.

دانشجو و قتی که دست به تهیه مقاله ادبی در یک موضوع کلی و غیر تخصصی می‌زنند معمولاً احساس نوعی از ترس و تذبذب در او ظاهر می‌شود دلیل ظهور این احساس این است که او غالباً "نمی‌داند" اشکال کا ردر کجا است و این دشواری را به مبهم بودن عنوان تحقیق نسبت می‌دهد. به عنوان مثال اگر کار تحقیقاتی اور زمینه‌ای این عقیده ارنست رنان باشد که "ستایش واقعی از یک اثر در تاریخی بودن

آنست^۱... "به درستی نمی‌تواند حساس کندکه در روای این کلمات معدود کنگ یک مسئله انتقادی بزرگ خودنمایی می‌کند (آیا تحسین از یک اثربدون اطلع از مختصات زمانی و مکانی محیطی که آنرا به وجود آورده است امکان پذیراست؟) دانشجوحتی کمتر احساس خواهد کرد که این عقیده رسانان متبوع از فلسفه علم‌گرایی^۲ است که سده نوزدهم را بخود مشغول گردانیده بود . درنتیجه بی سلاح به میدان اندیشه قدم خواهد گذاشت و نخواهد داشت با چه کسی و با چه چیزی بحث را آغاز کند . ا و با یدباند که انتخاب یک موضوع ادبی به صورت کلی و انجام تحقیق درباره آن دشوار است چرا که موضوعاتی چنین عام و کلی همیشه مبهم هستند و است که با یددرا یعنی تاریکیها به دنبال روشان ائمه و روشنگریها برورد و چنین کاری مطلقاً "در تخلیلات صرف نمی‌تواند پا بگیرد و ریشه بدواند . درنتیجه هر زاده شجور و هرنوآ موزی که قصد چنین تحقیقی را در سربپروراند لازم است که قبل از خود را به سلاح علم مجهز کند و برای این کار ، هرگز نشاید که مطالبی موجز و مختصر که به کل ادبیات پیوند می‌خوردند ملاک عمل قرار گیرند و اطلاعاتی ناچیز درباره نویسنده‌گان مهم و آثار رمشهور به عنوان نقطه شروع تحقیق در نظر گرفته شوند . بر عکس ، با یدشناختی جامع از مسائل بزرگ و راه حل‌های آنها را در کل ادبیات بداند . اساساً "دانشجو هرقدر هم مستعد و کارآمد باشد نمی‌تواند شوالات ادبی و پاسخهای آنها را خودش ابداع کند و اگر مشعلی فروزان از علم و آگاهی سیز اندیشه اورا روش نسازد فقط به حیلیت و حلیت تنسيق مناسب مطالبی می‌تواند مقاله‌ای ظاهر اعلی و ظریف اما کاملاً شخصی و غیرمستند تهیه کند که غالباً "تفسیری است مفلوک ، ومغلوط و ناجا .

علت دیگرا یعنی نوع کجرویها در این است که غالباً " به دانشجویان توصیه می‌شود که در نوشته‌های خودشان صمیمی و مستقل الفکر

۱—"La vraie admiration est historique."

۲—Scientisme.

با شندو آنان نیز برای به کار بستن این اندرزها گمرا هکننده، نظراتی خام و بی محتوا را که مستمسک ادبی و جنبش تاریخی صحت آنها را تأیید نمی کنند به حرکت آزاد قلم موسپا رند و چنین نطفه های بی شکل که کوچکترین تجانسی با تحقیق ادبی راندا رند موجباتی را فراهم می سازند که اهتمام و انتری بکار رفته فاقد ارزش و اعتبار گردد و در نتیجه ازانجا م هر کار ادبی ما یوس شودیا بدتر ازان نسبت به امکان انجام چنین کارهایی ابراز تردید نماید.

پس کار درست اینست که به داشت جنوب همانند شود که تهیه یک مقاله ونوشن یک پایان نامه مثل انجام هر کار دیگر ابتداه بمه یا دگیری فن و اصول مناسب نیاز دارد و تصور شخصی که منبع از با را مترها لازم نباشد هیچ گونه ارزش علمی نخواهد داشت زیرا که در درون یک مقاله، نیروی استدلال و ظرافت مطالب و غنای اشارات ملموس وقابل درک موتیوا نند آنرا معتبر و مستند نشان دهنند. بنابراین و به تعبیر بهتر پایان نامه به منزله پایان کاری است که قسمت اعظم آن قبل "بلا" یا دگرفته شده است.

برای رسیدن به این مقصود چهار اصل زیر باشد همیشه مسورد توجه قرار گیرد:

- ۱- آشناشی با مسائل و جنبشها مهم ادبی.
- ۲- قدرت استدلال و تحلیل در هر یک از رویدادها.
- ۳- حفظ جهت یا بی موضوع.
- ۴- گسترش مدام و پیگیر مطالب اصلی.

گاهی داشت جنوب یا هرنویسنده جوان دیگر به سائمه عادتی نا هنچا رب هنگا ممواجه شدن با یک موضوع، به آن حالت هنری یا اخلاقی موده دهد و به جای اینکه درنیال تحقیق برود یک فضیلت اخلاقی یا ارزش هنری را که قابل انتباطاً قیا هر موضوعی می توانند باشد شرح و بسط میدهند و درست از همین نقطه انحراف، خط اصلی کنار گذاشتند

می‌شود و اندیشه^۱ و دریک خط فرعونیه را همی‌افتد.

اطلاماتی که از یک داشتگی دوسته^۲ کارشناسی خواسته می‌شود به‌هر حال بسوی این نیست برای اینکه موضوعات کلی زیبا شناسی ادبی به‌ نحوی با قوانین هنرها بداع و انسان ادبی و با ویژگی‌های مطالب و نظریه‌های بزرگ در ارتباط است و بهمین مناسبت می‌توان گسترده^۳ مطالب را به مدد اندیشه صحیح ترسیم کرد. اما با ید توجه‌داشت که در هر موضوع کلی نیز مولفه‌هایی وجود دارد که به دقت و وسوسات علمی با ید آنها را جست و آزمود. فی لممثل کسو که از پیوند‌های اخلاق و هنر غافل باشد نمی‌تواند این سخن آندره ژیدرا به خوبی درک کند: "با احساسات زیبا ادبیات نا زیبا درست می‌شود"^۴ اگر حدت این مسئله به‌گونه‌ای که برای هنرمندان بزرگ مطرح است درک نشود نمی‌توان به معنی درست "احساسات زیبا" پی برد. پس با ید قبل از درباره^۵ این موضوعات اندیشید و پا سخه‌ای را که در این زمینه به وسیله نویسنده‌گان بزرگ داده شده است مطالعه کرد. البته نباید از نظر دورداشت کم در این مورد موضوعات زیادی مطرح است که بیشتر از خود اثربهشرا یط تکوین آن مربوط می‌شود و به طور کلی همیشه این سخن معتبر است که: درجه‌شرا یط موتوان به خلق یک اثر ادبی ارزشمند بدارت کسرد؟ هدف نویسنده در نوشتن اثرش چه بوده است؟ آیا موردنظرش هنراست یا هدفی که با هنر بیگانه است؟ از حقیقت ملموس عصر خویش تا چه حد بهره‌گرفته است؟ اصلاً نویسنده زندگی شخصی خویش را چطور به سر آورده است؟ اثرا و به جا معه معاصرش تا چه حد مدیون است؟

موضوعات دیگر نیز هست که تخصص بیشتر موقظلب‌دما نند این موضوع که نویسنده‌گان را نتیک بیشتر مطرح ساخته‌اند: آیا هنر موتواند آئینه زندگی شود؟ و برخی دیگر از مقولات را جمع به‌انواع

1—"C'est avec de beaux sentiments qu'on fait de la mauvaise littérature."

ادبی و پیوند های که این انواع با یکدیگر دارند مثلاً "سؤالی از این قبیل؛ طبیعت تأثیر چیست؟ ارتباط تراژدی و کمدی چگونه است؟ فرق تأثیر رمان در چه چیز آنها است؟ اینگونه موضوعات گرچه زیاد است ولی به صورت خارج از حد و حصر نیست و هر داشتگی باشد اطلاعاتی درباره هر موضوع کلی داشته باشد.

نکته دیگرا ینکه منظور اصلی در تدوین یک رساله علمی، پرداختن به موضوعات مبتذل نیست و بطوری که بعداً "شرح خواهیم ذاد ویژگی هر موضوع را که آنرا از موضوعات دیگر مجزا و متماً زمینه کنند شناس خواهیم داد و به روشنی توضیح خواهیم داد که هر موضوع کلی در واقع نقل قولی از خود نویسنده، مورد نظر است و مسائل دیگر را باید با آن مخلوط کرد. همچنین یا آن وری موکنیم که اگر به داشتگی های شناخته شود که برای تحقیق در هر موضوع تازه ای باشد اندیشه های جدیدی جستجو کند نتیجه ای جزما یوس کردن اواز کار حاصل نخواهد شد. به جای گمراه کردن او بسیار شایسته است که به این تلقین شود که تلقی هر کس از هر موضوعی میتواند منشاء بحث دیگری باشد که آنرا از بحث های دیگر درباره همان موضوع که به مناسبت های مختلفی بیان شده است متماً یزد می سازد. ممکن است این شیوه را نشان خواهیم داد و در نتیجه معلوم خواهد شد که با استفاده از یک تکنیک خوب میتوان به خوبی این مقصود را به تحقق رسانید. این تکنیک برموده سه اصل می چرخد:

۱- استدلال بر مدار واقعیات و رویدادها

۲- حفظ جهت یا بیها

۳- رعایت حرکت منطقی در مقاله

استدلال در واقعیات و رویدادها بیش از هر چیز دیگر به حیرت و تردید داشتگی های متشود زیرا هر موضوع کلی درباره نظریه داشتگی این امکان را فراهم می سازد که آنرا از استدلال های مجرد و بحث های نظری بپردازد در صورتی که مقاله ادبی با یک مقاله فلسفی بالکل فرق ماهوی زیاد دارد چرا که در بحث های فلسفی، استدلال روی مجردات است در حالی که در مقاله ادبی توجه به واقعیات و مطالب ملموس

است . البته نباشد فراموش کرد که گاهی مقا لاتی که در بس اره مسائل زیبائی شناسی ادبی بحث موکنند بحث آنها کا ملا "رنگ نظری به خود می گیرد ولی دا وری در مرور آنها چندان آسان نیست برای اینکه باضوا بسط ادبی سازگاری ندا رند و درای نصوصت ، قبل ازا اینکه این گونه مسائل ادبی از دیدگاه نظری مورد تفسیر و توضیح قرار گیرند خود مقاله نویس با یدا ز خودش کا ملا "مطمئن باشد . به عنوان مثال ۋالرى در مقا لات خودکه مسائل زیبائی شناسی را مطرح موسا ز مصفحات متعددی را صرف این کار موکنند بدون اینکه به ذکر مثالی مبادرت ورزد . کا موسا رترنیز مسائل ادبی را به شیوه کا ملا "تجربیدی به میان می کشند . البته اینها نویسنده کان توانند هستند و خصلت نبوغ اینها را نمود و این بدهیگران مخصوصا "به داشجويان تعمیم داد . نتیجه آنکه بطور کلی این گونه مقا لات را هر چندهم به غنای کار و اندیشه آدمی کمک کنند بناشد در نگارش موضوعات ادبی الگو گرفت . نکته دیگر آنکه هر نوع استدلال که همراه با مثال باشد بیش از استدلال نظری با زندگی واقعی و ملموس جوش مو خورد و از این راه التزام و تعهدی ظهور موکنده اصطلاحا "تعهد ادبی " خوانده موشود . پس نتیجه گیری فوری از کل این بحث چنین است که از همان ابتدا باید با حقایق ملموس کار را شروع کرد و از طرح مسائلی که با فته ملموسات وزندگیها م وجود در دنیا خارج نباشد احتراز نمود .

با ید توجه داشت که با رمفهومی جمله ای که از قلم کورنی می تراود بهیچوجه همسنگ آن چیزی نیست که از خا مه ولتریا هریک از نویسنده کان رمان تیک می چکد و به همین مناسبت در مثالهاشی که خواهیم آورد سعی کافی به کار خواهد رفت تا قبل از هر چیز دیگر مقام تاریخی عبارتی از یک نویسنده را به قصد تفسیر مشخص کنیم . وقتی که به داشجوتوصیه مو شود استدلال خویش را برواقعیات متکی نماید منظور این است که واقعیات تاریخ ادبی را مطعم نظر خویش قرار دهد . موضوعی که به داشجودا ده مو شود اگر مفهوم تحقیق واستنباط عملی برای او خوب القاء نشود این خطر را در پی خواهد داشت که اطلاعات

خود را براساس آنچه که می‌داند و از نشریات گوناگون به دست آورده است در شرح مطلب به کار برد. به عنوان مثال در شرح جمله‌ای که در مقدمه‌این مقاله از رسان آوردیم: "ستایش واقعی از یک اثیوردر تاریخی بودن آنست" لازم نیست هرچه که در تاریخ ادبیات از رسان مودانیم آنرا با زنویسی کنیم حتی هرچه را که درباره مکتب‌تحصیلی (Postivism) قرن نوزدهم می‌دانیم ذکر کنیم. بر عکس با یاد آنچه را که به روشن شدن موضوع کمک می‌کنندیا بعبارت دیگر چیزی را که به یک سخن نظری مبهم، دلالت صحیح و روشن ببخشید یعنی دلالتی که به هنگام آغاز اشاعه آن ادراک موشدد را استدلالات خودمان به کار گیریم. همچنین در اشنازی شرح موضوع به انباشتن مثال‌های متعدد نپردازیم بلکه مثال‌ی بیا و ریم که در استفاده اندیشه‌مان باشد. گاهی اتفاق می‌افتد که عدد زیادی از دانشجویان به تصور آنکه با یاد به استدلال در واقعیات متولّ شد فقط به دردیف کردن مثال‌ها قناعت می‌کنند بدون ینكه استدلالی در پیوند کردن آنها بکنند. با زلزال مذکور است که مقاله‌نباشد کلا" از زوج اندیشه و مثال انباشته شود بلکه هر مثال برای تحلیل یک فکر نظری به کار رود. منظور ما از تحلیل مثال در از کردن آن یا آوردن عناصر مختلفش در نوشته خودمان نیست بلکه در هر مثال با یاد به آن قسمت تکیه کرده در تاریخ ادبیک فکر موءوسراست. مثلاً اگر موضوع یک پایان نامه در اثبات این مطلب است که: مکتب کلاسیک هنرای جاز است، هرگز کافی نخواهد بود که این بیانی از راسیسن را ذکر کنیم به تصور اینکه عبارات موجز آن مطالب زیادی را به متأثرين می‌کنند، بلکه با یاد به دنبال بهترین آنها که الها مبخش باشد برویم.

مرحله دیگر رعایت خط و احده در حرکت اندیشه است، در واقع پایان نامه عیناً "مثل دنیای مادی ما است که در آن چیزی آزاد نیست بلکه هر چیز دریندو قیدکل کا یافت است. اگر مهره‌ای در یک زمینه به کار نرسد زواده از گرد و نه خارج می‌شود و خود مختاری در آن اشتباه

بزرگی است. اگر فی المثل بخواهیم مقاله‌ای درباره "احساس روسونسبت به طبیت" بنویسیم می‌توانیم این احساس را شرح و توضیف کنیم ولی بهتر آنست که کل مقال را در گرویک موضعگیری خاص قرار دهیم. مثلاً^{۲۰} این پرسش را مطرح سازیم که "آیا در نظر روسو، طبیعت همان تابش دائمی حالت روحی این نویسنده‌نیست؟ در نتیجه با توجه به اینکه، ضرورت جهت یا بی همواره پاسخگوی قانون نوع ادبی است، همیشه با ید مسئله‌ای را مطرح ساخت. درباره آن بحث کرد و با لاغره را محل مناسبی را ارائه نمود. مسلماً "نمود و توان تنها به توصیف یا حکایت چیزی بسته نمود، بلکه همه نوشتہ‌ها زستا پا به یاد مستند باشد و هر مطلبی به اثبات مدعی بهای بدنفی یک مقوله ذهنی، به شرح یا پررنگ کردن گفته‌های قبلی به کار رود و هر شرحی که موده‌هیم به مسئله مطروح بپیوندد، پیوندی محکم و ملموس و غیرقابل انکار.

وبایز به یادداشته باشیم که منظور از مستندبودن متن عبارت از این نیست که پیوندهای مصنوعی و لوبا مهارتهای ادبی ایجاد کنیم چرا که این گونه پیوندها ساختگی است و نقشی جز قلب ماهیت ندارند. پس نتیجه‌این گفتار آنست که هر شرح و تفصیلی که با طرح کلی مقاله پیوندی محکمند اشته باشد و بطور مستقل خود نمائی کند، چیزی را اثبات یا نفی کند و در تارو پس و فکر کراصلی به رنگ آمیزیهای روش و دلچسب نیا نجا مجاز برم زدن وحدت فکر حاصلی نخواهد داشت.